

DEEL 5 HUISVESTEN EN VERZORGEN VAN GRASPARKIETEN

Huisvesten.

Het hangt maar helemaal af van de ruimte die je beschikbaar hebt en het geld wat je eraan wilt besteden. Het kleinste wat ik heb gezien is een broedkooi in de vensterbank van een schuurraam. Ook wordt wel gekweekt in een huiskamervolière. Of onder een schuin dak waar je voor de verzorging niet eens kon staan maar waar wel goed gekweekt werd. Maar ik heb ook een hok van een Duitse liefhebber gezien met 300 broedkooien en een bijpassend aantal vluchten(er waren ook nog uitbreidingsplannen). Broedkooien kunnen al vanaf 50 centimeter breed, 40 centimeter diep en 45 centimeter hoog maar dat is wel krap. Bij dat formaat moet het broedblok aan de buitenkant worden gehangen anders is het absoluut te klein, het dierenwelzijn speelt natuurlijk ook een rol. Het broedblok aan de buitenkant van de kooi vind ik toch al wel makkelijk voor de nestcontroles. Maar, ik heb in Engeland ook een kweker gekend, Doug Sadler, die naast een batterij kleine broedkooien, ook nog 42 vluchtjes van 2 meter lang, 2 meter hoog en een meter breed had.(hier de foto van Sadler's hokken) En aan elk van die vluchtjes zat ook nog een nachthok van 1 meter lang, 2 meter hoog en een meter breed. Bovendien 3 ruime vluchten van wel een meter of 8 lang en 3 meter breed en ook weer voorzien van nachthokken. De nachthokken aan een binnengang gelegen en de buitenhokken voorzien van een sluis over de hele breedte van het complex. Kortom, het is maar hoeveel ruimte je hebt en hoeveel je wilt uitgeven. Die Engelse kweker vond het aangenaam voor zijn vogels maar zei er eerlijk bij dat ze het in die vluchtjes niet beter deden dan in de gewone broedkooien. Al zijn vogelverblijven waren overdekt. Buitenvluchten die W. Beckmann beschrijft in zijn boek Handleiding voor de Grasparkietkweker, niet overdekt en op de bodem grond met veel rottend afval vindt bij kwekers van tentoonstellingsvogels vrijwel geen navolging meer. Vogels zijn te kwetsbaar voor schimmelvorming en worminfecties. Ik werk zelf met 15 broedkooien van 60 centimeter breed, 45 centimeter diep en 50 centimeter hoog. De broedblokken hangen rechtsboven aan de broedkooien, bevestigd aan de buitenkant. Er zijn liefhebbers die werken met kunststof kooien maar je kunt ze ook zelf in elkaar timmeren. Multiplex, goed geverfd met glansverf is prima, evenals geplastificeerd multiplex, beide perfect schoon te maken maar wel prijzig. Eventuele naden goed afkitten. Onderin een zandlade, maar ik heb ook wel eens kwekers gezien die onder de zitstokken een plaatje hardboard legden waar af en toe de mest werd afgeschraapt en wat van tijd tot tijd werd vervangen, verder geen laden of bodembedekking. Losse tussenwanden verdienen aanbeveling, broedkooien kunnen dan ook als kleine vluchtjes gebruikt worden. Hetzij voor jonge vogels hetzij om wat dan ook uit te sorteren. In het boek Handleiding voor de Grasparkietkweker van W.Beckmann staat dat hij werkte met gazen tussenwanden, vanuit de gedachte dat het kolonievogels zijn. Ik ken geen kwekers die dit nu nog toepassen. Voldoende geluid van soortgenoten, inclusief radio, bevordert wel de broeddrift. Ook broedblokken in soorten en maten, langwerpige worden het meest gebruikt, het kuiltje in de bodem waar de eieren in worden bebroed aan de ene kant van het blok en het invlieggat aan de andere kant. In ruimtes waar koud gekweekt wordt de bodem van de broedblokken minstens 3 centimeter dik. Dat koud kweken gaat prima, met Beckmann kan je nog zeggen dat verwarming meer voor de liefhebber is dan voor de vogels. Goed is het ook om extra ontluchtingsgaten in de blokken te boren zodat er goede ventilatie is. Die langwerpige broedblokken hebben het voordeel dat wanneer de pop opnieuw gaat leggen en de jongen nog niet uit het blok zijn ze wel al in de richting van het invlieggat kruipen en zo de nieuwe eieren niet vuil maken. Er zijn liefhebbers die een schotje maken in het blok met aan de ene kant de plek waar gebroed wordt en aan de andere kant de ruimte voor de bijna vliegvlugge jongen. Verticale blokken kan overigens ook maar hebben niet het voordeel van het weggaan van de jongen van de nieuwe eieren. Je kunt er dan ook nog voor kiezen om de eerste eieren te merken(potlood) en in een ander nest te leggen en het weggehaalde ei te vervangen voor een kunststof ei of een onbevucht ei uit een ander nest. Als materiaal voor

de nestkasten geef ik de voorkeur aan vurenhout, maar er zijn ook prima nestkasten van kunststof in de handel, meestal voorzien van een losse kunststof lade die gemakkelijk uitgenomen kan worden en verwisseld voor een schone. In de blokken houtkrullen, zaagsel kan ook en ik ken zelfs een liefhebber die er zand in doet. Het gaat allemaal.

Op de bodem van de lade doe ik bruin zand met veel schelpgrit. Dit is in de handel en niet zo duur als het witte, geparfumeerde schelpzand. Wat ik niet doe is beukensnippers op de bodem. Dierenarts Oranje uit Zelhem, die zelf goed in de vogels zit, raadt dit zeer af, is snel besmet met schimmels. Schimmels zijn bij grasparkieten, meer nog dan bacteriën, belangrijke ziekteverwekkers.

In elke broedkooi een stukje zeeschuim en een blokje iodine en er hangt een klein bakje met grit, gemengd met scherpe maagkiesel, tussen de tralies. Dagelijks vers water. Daarin volg ik ook dokter Oranje die er op wijst dat water wat te lang aan de kooi hangt ook bacteriën gaat bevatten. Naast het dagelijks verversen week en was ik om de dag alle drinkfonteinnetjes in een bakje met sop. Wekelijks en verder zo vaak als ze vuil zijn was ik de voerbakjes. Die voerbakjes hebben een wit geglazuurde binnenkant, met een schuursponsje prima schoon te krijgen.

Wanneer de vogels niet in de broedkooi zijn dan is een vluchtje een goede plek. Kan heel lang, 8 of 10 meter maar ook vluchtjes van 2 meter lang volstaan. Er kunnen takken van fruitbomen in, zijn meestal wat grillig en hebben als voordeel de vele variaties in stokdikte zodat de poten van de vogels geregeld ander bewegingen krijgen. Maar ook rondhout van 14 millimeter voldoet. Ik heb zelf een combinatie van rondhout en vierkante stokken, vurenhout van 15x15 millimeter, de hoeken iets afgerond. Ook de stokken geregeld in het sop want ze zitten snel onder de ontlasting.

Verzorgen.

In het stukje van de huisvesting zijn al wat verzorgingsstukjes ingeslopen. De voeding is een belangrijk punt maar...ik zou haast zeggen zoveel liefhebbers zoveel variatie in de voeding. Over het zaad is nog wel wat overeenstemming, de meeste kwekers gebruiken een mengsel dat in nogal wat verschillende merken bekend staat als Mannes mengsel of een variatie daarop. Het is een mengsel dat de bekende Duitse grasparkietenfokker Jo Mannes voert en dat op zich weer is afgeleid van de mengsels die ook in Engeland in zwang zijn. Sommige kwekers nemen die mengsels met ook nog onkruidzaad erdoorheen. Dit om de voeding gevarieerder te maken. **Er heb ook Engelse kwekers gekend** die een sober mengsel **voerden** van 50% witzaad en 50% witte millet, al dan niet aangevuld met wat zij tonicumzaad **noemen** en dat het meeste weg heeft van een tropenmengsel. De Engelse kweker Doug Sadler had in al zijn hokken, ook de 42 volières, alle zaadsoorten in bakjes apart staan. (Foto) Voor de liefhebbers, zaden zijn rijk aan koolhydraten, te vergelijken met onze aardappels, rijst pasta's. Goed voor de korte termijn energie, denk aan de Elfstedenrijders die zweren bij een flink bord macaroni vooraf. Het hoofdaandeel van het voedsel, ook van de wilde grasparkiet, is zaad dus koolhydraten. Maar in het wild vullen de grasparkieten hun dieet in de broedtijd aan met wat eiwitten (ons stukje vlees of vis), meestal in de vorm van insecten. Goed voor opbouw van spieren en organen. Die extra eiwitten hebben hedendaagse standaard grasparkieten zeker nodig met hun dikke verenpakken, frequent ruien en vrij grote lichamen. Wij lossen dat nu op met eivoer, en ook hier weer, zoveel liefhebbers zoveel soorten eivoer, al dan niet zelf gemaakt of een "een stukje van Maggi en een stukje van mezelf". Resultaten zijn verschillend maar eivoer is maar een deel van de mogelijke succesfactoren van de fokkerij. Het valt moeilijk om met zoveel verschillende hokken, verzorging door het jaar heen, genetische variatie de juiste broedconditie etc. aan te geven wat het succes bepaald in de fokkerij. De meeste liefhebbers blijven daarom bij hun vertrouwde werkwijze, tenminste zolang het goed gaat.

Wat varianten: Commercieel eivoer, ik ken een liefhebber waar het prima gaat met het goedkoopste en merkloze kant-en-klaar eivoer, ook als er jongen zijn en maar om de dag

gegeven. Dat om de dag doen wel meer gerenommeerde kwekers. Anderen maken zelf eivoer in heel veel verschillende samenstellingen, vaak aangevuld met geraspte wortels gemalen groente en kiemzaden. Ik volg het advies van de al eerder in dit artikel genoemde dokter Oranje. Een paar belangrijke dingen die hij noemt:

- Eivoer uit de handel is te eiwitrijk, teveel moet worden uitgescheiden door de nieren. Dat is te belastend voor die nieren. Halveer daarom het eiwitgehalte door de helft beschuitmeel /couscous/gemalen oud brood of wat voor koolhydraten dan ook.
- De eiwitten zijn opgebouwd uit aminozuren, twee belangrijke ontbreken in de normale voeding en moet met een voedingssupplement worden toegevoegd, lysine en arginine.
- Pas op voor schimmel bij gebruik van kiemzaad, advies is een uur weken en dan twee dagen laten kiemen en dan voeren. Belangrijke eigenschap is dat grasparkieten het lekker vinden en, zoals een voormalig warme bakker uit Veenendaal me een keer zei, het moet ook uitnodigen om te eten.

Het eivoer dat mijn vogels goed eten maak ik als volgt klaar:

- 50% droog eivoer van een handelsmerk.
- 50 % couscous(is van tarwe gemaakt) om het eiwitgehalte te halveren.
- Een schepje voedingssupplement erbij om in ieder geval de lysine en arginine aan te vullen. In dit supplement zitten veel mineralen en vitamines die ook in het handelseivoer zitten en die door de verdunning met couscous gehalveerd waren. Die stoffen komen zo weer op peil.
- Een gekookt ei fijngeprakt, het voedingssupplement prak ik hier door dan weet ik zeker dat de vogels het poeder naar binnen werken want wat ze ook van het eivoer laten staan, de stukjes ei vind ik nooit terug. Het ei op zich is ook een goede extra voedingsstof want er zit immers alles in om een kippenkuiken tot wasdom te laten. Het voedingssupplement over het eivoer gooien vertrouw ik niet op, het is moeilijk na te gaan of het fijne poeder in de restanten blijft en dat kan niet de bedoeling zijn van dit duurste deel van het eivoer.
- Een winterwortel raspen en doormengen
- Kiemzaad, ik geef 25% ongepelde haver, 25% katjang idjoe, 25 % hennep en 25 % boekweit, ze maken het schoon op maar ik heb geen verdere uitleg bij de gebruikte zaden en de verhoudingen.
- En dan, omdat ik het toevallig heb, voer ik zolang de voorraad strekt, paardenbloemzaad en blauw maanzaad. Als het op is stop ik ermee.

Het ei, de schillen maal ik fijn tussen mijn handen en doe dat er ook bij, en het voedingssupplement is mijn dagelijkse start bij het eivoer maken. De rest is voor een week tegelijk klaargemaakt en staat in het koudste deel van de koelkast in een afsluitbare diepvrieszak.

Zaad en eivoer wordt nog aangevuld met een paar keer in de week wat groenvoer, met mate want het zijn geen konijnen. Ook af en toe een wilgentak en ik geef ze ook het snoeihout van de fruitbomen, daar wordt driftig aan geknaagd en op deze manier krijgen ze ook voedingsstoffen en of mineralen binnen. Ze hebben wat te doen en een bijkomend voordeel is dat ze het eventuele houtwerk van het hok meer ongemoeid laten. En dan voor zover beschikbaar onkruiden. Dat is met name in de zomer en nazomer. Ook korenhalmen worden voor zover voorhanden gegeven.

Veel is in de nazomer beschikbaar en dat sluit goed aan bij het jaarritme.

RUSTTIJD KWEEKSEIZOEN.

Dat jaarritme, meerdere kwekers houden in de zomer de vogels sober. Sommigen zonder bijverlichting anderen alleen door het zaad tot op de bodem op te laten eten en geen eivoer te geven in de rusttijd.

Aan het eind van de zomer wordt dit aangevuld met halfrijpe onkruidzaden, Europese hanenpoot, perzikkruid, koren, graszaden, wat er maar voor handen is (pas op, niet bespoten). Die halfrijpe zaden zijn een nabootsing van de natuur in Australië, het gaan groeien van het gras na regenval en daarmee ter beschikking komen van voldoende graszaden om jongen groot te kunnen brengen. Ook het weer starten met eivoer is voor de vogels een signaal dat er verantwoord voort te planten is. Het was altijd de gewoonte om richting het broedseizoen ook langzaam de verlichting op te voeren in de richting van 14 tot 15 uur licht. De ringuitgifte is lang 1 januari geweest dus het bijlichten begon in de tijd dat de natuurlijke daglengte afnam. Nu de ringuitgifte op 1 oktober is kunnen de vogels eind augustus in de broedkooi en dan is er nog daglicht genoeg. Het is daarom niet zo gek dat veel kwekers heden ten dage de belichting het hele jaar hetzelfde hebben en de vogels alleen met de hierboven beschreven veranderingen in de voeding in broedconditie te brengen.

Over dat broeden in een volgende aflevering.

Arie Versluis.

-